

Štirje predsedniki o naših zadnjih dvajsetih letih

(Nadaljevanje s 1. strani)

»Spomladi 1956 so prišli k meni predstavniki okrajnih in občinskih organizacij željo, naj bi postal predsednik občinskega odbora občine Moste. Kljub izkušnjam, ki sem si jih pridobil pri delu na zveznih in republiških ministrstvih in pri petletnem delu v Saturnusu in sem dobro poznal celotno gospodarsko področje, se nisem lahko odločil. Začetek je bil težak. Komunalno področje je bilo neurejeno. Zato smo

višina narodnega dohodka, zelo spremenila.

Sodelovanje z občinskimi in drugimi družbenopolitičnimi organizacijami je bilo vedno dobro in vse akcije smo vodili enotno. Predstavniki teh organizacij pa so tudi prihajali na vse seje ljudskih odborov. Sam sem bil član občinskega in okrajnega komiteja do upokojitve. Še danes sodim, da bi morali imeti vsi tisti, ki prihajajo na funkcije v družbenopolitične organizacije, izkušnje iz gospodarstva.

Že pred združitvijo občin smo čutili potrebo po ustanovitvi lokalnega časopisa, s katerim bi informirali občane o dogajanju v občini. Ustanovili smo Moščansko skupnost, ki se je potem preimenovala v Našo skupnost in za katero menim, da jo občani radi berejo.

Generalni urbanistični načrt in naša občina

Vlado Črne je bil predsednik občinskega ljudskega odbora Ljubljana Moste-Polje od septembra 1962 do aprila 1967. Takratne razmere je opisal takole:

»Zaradi izrazito industrijske orientacije Most in Polja pred vojno smo tudi v povojnih letih nadaljevali z urejanjem teh zadev. Skoro vsa razpoložljiva sredstva so bila angažirana za to, da ne le ohranimo doseženo proizvodnjo, temveč da se s tehničnimi izboljšavami proizvodnja poveča in s tem ustvari ugodnejše možnosti za nadaljnjo modernizacijo in gradnjo novih industrijskih objektov. Ob takem angažiranju so bili doseženi uspehi pri povečanju dohodka in večji zaposlenosti, zastopavljene pa so bile v precejšnji meri druge dejavnosti, ki so tako ali drugače vplivale na hitrejšo rast proizvodnje in produktivnosti.

Zelo malo ali skoraj nič ni bila ob vse večjem naraščanju števila prebivalstva povečana preskrbovalna in trgovska mreža, zmogljivost šol in zdravstva, komunalna opremljenost posameznih območij, da ne omenjam tudi vse večjih potreb po vzgojno-varstvenih zavodih zaradi obojestranske zaposlenosti staršev. Število trgovin je bilo manjše kot pred vojno, šolske zmogljivosti so bile tako minimalne, da je pretil že troizmenski pouk, otroško varstvo pa je bilo organizirano le v nekaj bivših stanovanjskih hišah.

Zaradi vsega tega je bilo potrebno mnogo truda in prizadevnosti vseh tistih, ki so na izboljšanje stanja lahko vplivali. Udeležba na sejah občinske skupščine je bila vedno polnoštevilna, saj so na sejah redno reševali

probleme in izoblikovali stališča za nadaljnje delo.

S sprejemanjem generalnega urbanističnega načrta mesta Ljubljana, v katerem so bile obdelane posamezne ljubljanske občine, je bila dana jasna usmeritev za nadaljnji razvoj občine.

Predvidena je bila modernizacija zastarelih industrijskih obratov s katero bi bile dane možnosti ustvariti čimvečji dohodek, ki bi bil osnova za gradnjo novih zmogljivosti.

Za preskrbo mesta je bilo treba povečati proizvodnjo kmetijskih pridelkov in ustvariti možnosti za boljše počutje prebivalstva z gradnjo stanovanj, zdravstvenih zavodov, vrtcev in šol, s komunalno opremljenostjo naselja in z rekonstrukcijami cest.

Da je bilo stanje na tem področju porazno, priča tudi primer, da sta v neposredni bližini zgradbe občinske skupščine stali kmetija in ena največjih željaznih Ljubljanec.

Zaradi pomankanja finančnih sredstev smo lahko načrte le delno izpolnjevali. Lastna sredstva gospodarstva niso zadoščala. Zato so najemali kredite, ki so po zapadlosti zmanjševali sklade. Izrazit primer takega stanja so bila vložena sredstva v kmetijsko proizvodnjo, ki je v prvih letih izkazovala izgubo, le-to pa je bilo treba pokriti. Podobno je bilo s šolskim prostorom, vzgojno-varstvenimi zavodi in zdravstvenimi domovi ipd. Tako smo vsaj delno blažili nastale probleme, ki so tako ali drugače negativno vplivali tudi na politično ozračje v občini.

Navzlic težavam, ki so pestile skupščino, pa so bili prav v tem času zabeleženi dokaj dobri rezultati tako v gospodarstvu kakor v družbenih dejavnostih. Povečane so bile zmogljivosti v industriji papirja, kovinsko-predelovalni, prehrambeni in kemični industriji, na novo pa je začela obratovati tovarna poliamidnih vlaken, živilski kombinat Žito in toplarna. Prav toplarna je bila dobra osnova za pospešeno gradnjo stanovanjskih naselij.

Tudi proizvodnja kmetijskih pridelkov se je postopoma normalizirala, s čimer je bila v tistih časih znatno izboljšana preskrba mesta.

Želje večje od možnosti

Polde Maček je bil izvoljen za predsednika občinske skupščine naše občine aprila 1967. To dolžnost je opravljal do aprila 1974. Teh sedem let je stfnil v naslednji zapis.

»Ko sem bil izvoljen za predsednika občinske skupščine, je štela nekaj nad 30.000 prebivalcev. Danes jih je še enkrat več. Stara industrija je bila sicer obnovljena in povečan je bil obseg njene proizvodnje, za nove industrijske obrate pa je bilo tedaj kaj malo sredstev. Akumulacija gospodarstva je bila nizka, bančna sredstva pa je v večini pobrala velika trgovina. Asfaltirane ceste so bile redke, komunalna ni imela sredstev. Zato so občani predvsem na zunanjem območju pridno zbirali samoprispevke in vihalo rokave, da so si napeljali elektriko, vodo in uredili ceste. Imeli smo malo novih stanovanj, čeprav se je že pred tem začela organizirana gradnja stolpnice v Mostah in zelo intenzivna individualna

gradnja na različnih koncih občine. Zelo slabo smo imeli organizirano trgovino, dnevno oskrbo, malo smo imeli dobrih gostiln, obrtna dejavnost je bila šele v povojih. Šolam je grozila tretja izmena, v vrtcih pa smo imeli izredno malo prostora za otroke. Nasprotje med številnimi potrebami občanov in stanjem v občini je bilo vedno večje.

Glede na potrebe in probleme je bila pripravljenost ljudi za hitreje urejanje in zadovoljevanje potreb v krajevnih skupnostih in v občini izredno velika in uspešna. Veliko pozornosti smo posvečali utrjevanju samoupravne organiziranosti KS in prek nje aktivnosti občanov za reševanje skupnih potreb v KS. Občani so sami reševali probleme z zbiranjem samoprispevkov. Krajevna skupnost ni bila »mala občina« niti podaljšana roka občine. Nismo imeli

profesionalcev, zato pa se je več delalo s krampi in lopatami in manj s svinčniki in pisalnimi stroji. Ena pomembnih političnih akcij tega obdobja je bila uvedba samoprispevka za občino in mesto, namenjena za šolstvo in otroško varstvo. Ljubljana je med občinami v Sloveniji med zadnjimi stopila na pot takega reševanja problemov. Druga pomembna aktivnost je bila ustanovitev sklada za razvoj družbenega standarda, kjer so delovne organizacije združevale sredstva za pomembne objekte v občini, in sicer za športno dvorano, kopalnice Kodeljevo, drsališče Zalog, športne ploščadi in še za več drugih objektov.

V tem času se je začela gradnja prve usmerjene stanovanjske soseske — Štepanjsko naselje, ki je pomembna zato, ker smo imeli dober namen, da bi zgradili kompletno sosesko (ne spalno naselje) z vsemi spremljajočimi objekti. To pa nam v celoti ni uspelo, oziroma šele sedaj končujejo načrtovane rešitve.

V tem obdobju smo zgradili — po nekaj več kot štiridesetih letih prvi most čez Ljubljanico in podvoz na Kajuhovi cesti ter tako odprli del pomembne komunikacije za občino kot celoto in za načrtovano novo industrijsko cono na bivšem letališču, ki dobiva skupaj z BTC zaokroženo podobo prve industrijsko-transportne cone v Ljubljani.

Največji in najtežji problemi s političnim obeležjem so bili tedaj v tem, da so nekateri birokratsko tehno-kratske sile v Ljubljani hoteli odpraviti občine v Ljubljani, zato da bi koncentrirali in centralizirali oblast v eni občini oziroma v rokah majhne skupine oblastnikov, ki so hoteli oblast nad sredstvi in ljudmi v Ljubljani. Seveda jim to ni uspelo.

Druge žgoče probleme smo skušali ob pravem času in skupaj z občani in delovnimi ljudmi reševati sproti. Seveda vsem željam nismo mogli ustreči. Vedno smo bili v nasprotju med potrebami in možnostmi. Imeli smo probleme s stanovanji, barakarje, probleme zaradi slabe oskrbe z osnovnimi življenjskimi potrebščinami in tudi v tovarnah je

primanjkovalo surovin, deviz, nekateri pa so imeli velike izgube.

Kljub vsemu temu smo živeli vsako leto boljše in tudi danes je to tako. Vedno pa so bile želje večje od možnosti in to bo vse do tedaj, ko bo vsak lahko dobil po potrebah. To pa seveda ne more biti jutri.

Delegatski sistem — porok vsestranskega razvoja

Marjan Moškrič, prvi predsednik delegatske skupščine, je bil na to mesto imenovan na prvem skupnem zasedanju vseh treh zborov skupščine aprila 1974. Je predsednik

skupščine že drugo mandatno obdobje.

»Ko smo leta 1974 začeli z uresničevanjem delegatskega sistema, so bile gospodarske razmere dokaj ugodne. Povsod v našem gospodarstvu se je nekaj dogajalo, dograjevalo, rekonstruiralo, obnavljalo. Prav tako so bile ugodne tudi politične razmere, saj so te praviloma odsev gospodarskih razmer. Samoupravni odnosi v temeljnih samoupravnih skupnostih, to je v krajevnih skupnostih in organizacijah združenega dela, so bili dokaj razviti. To je seveda tudi omogočalo ali celo pogojevalo, da smo lahko uspešno začeli z

uvečjanjem delegatskega sistema.

O razvoju občine ne bi navajal števil. Z njimi smo se srečali prav pred kratkim, ko smo v skupščini obravnavali uresničevanje preteklega petletnega obdobja. Škoda le, da je to poročilo premalo odmevalo v javnosti in se bomo morali še vrniti k njemu. Za preteklo petletno obdobje je značilna velika stanovanjska gradnja, kar je povzročalo velike preseelitve in hitro rast števila prebivalstva, največ 8 odstotkov v enem letu. Vendar to ni bistveno vplivalo na višino narodnega dohodka na prebivalca, saj smo ostali približno na enakem mestu v Sloveniji — to je okrog 7. mesta. Nekaj podobnega se nam kaže tudi v rasti in večji produktivnosti našega gospodarstva.

Manj zadovoljni, a vseeno še vedno uspešni, smo bili pri razvoju družbenih in drugih spremljajočih dejavnosti, ki jih vsakodnevno potrebujejo delovni ljudje in občani. Zato je bilo veliko naših naporov usmerjenih — žal vedno ne najbolj uspešno — prav v gradnjo objektov družbenih in drugih spremljajočih dejavnosti, to je šol, vrtcev, pa trgovin, cest, komunalnih objektov itn.

Pomembnih dosežkov pa je bilo še več, tako v družbenem življenju kot v gospodarstvu. V družbenem pogledu mislim predvsem na razvoj našega samoupravnega sistema, ki je v marsičem že spremenil naše medsebojne odnose, in to v korist uveljavljanja demokratičnih socialističnih odnosov. V gospodarstvu pa velja poudariti kot pomemben dosežek uspešno gradnjo v naši industrijski coni v Mostah (bivše letališče), ki je — razen površin, ki so namenjene za železnico — skorajda končana. Spregovoriti pa bi seveda morali še o vrsti dosežkov (kot npr. o Papirnici Vevče, Julonu, Emoni itn.), kajti vsi ti dosežki so pomembni za hitrejši gospodarski razvoj občine.

Kot pa sem že omenil, nismo dovolj uspešno reševali številnih problemov s področja družbenih in komunalnih dejavnosti. Vzrok za to je predvsem v sistemski neurejenosti vprašanih gradnje družbenih in drugih spremljajočih objektov v novih stanovanjskih soseskah.

DARJA JUVAN

• PREDSTAVLJAMO VAM • PREDSTAVLJAMO VAM • PREDSTAVLJAMO

Štepanjsko naselje I.

Naravne danosti krajine, ki razmejujejo našo KS na južnem in zahodnem delu, dopolnjujejo tri stanovanjske stolpnice, staro in novo naselje individualnih hiš, kmetije, obrtne delavnice, obrat družbene proizvodnje samski domovi in objekti starega štepanjskega župnišča s kopalniščem. Vse to in pestra struktura krajanov pa pomeni, da so v naši KS prisotni različni interesi in potrebe, ki jih bomo morali med seboj trajno usklajevati, in to ne samo znotraj naše KS, marveč tudi v sodelovanju s sosednimi pa tudi s širšim družbenim prostorom (npr. reševanje problemov skupnega pomena, kot so šolstvo, zdravstvo, otroško varstvo, promet, trgovina).

Ker smo prostorsko manjša KS, nam je omogočena boljša medsebojna povezanost, s tem pa tudi boljši pregled nad vsakodnevnimi željami in potrebami krajanov in ne nazadnje tudi večja možnost za uspešnejši nadzor nad finančnimi sredstvi na vseh tistih področjih, ki so podlaga za uresničevanje dogovorjenih programov. Z nadzorom nad usmerjanjem in porabo finančnih sredstev, ki jih namensko združujemo delavci in občani v okviru ustvarjenega dohodka na svojih delovnih mestih, ni mišljen le nadzor nad prejetjem sredstev za lokalne potrebe (npr. postavitev kioska, avtobusnega postajališča ali čiščenja cest), ampak nadzor nad vsemi tistimi družbenimi sredstvi in premoženjem, za katerega smo krajinam soodgovorni. Zlasti to velja za stanovanjske objekte in komunalne naprave,

za zmogljivost šol in vrtcev, zdravstvene storitve domov za ostarele občane ipd. Gre torej za celovitost odločanja v sistemu upravljanja z vsemi namenskimi sredstvi. O vsem tem smo bili krajinam doslej zelo skopo obveščeni, pogosto pa so bile informacije celo nerazumljive.

Prioritetna naloga, ki jo je sprejela skupščina naše KS v okviru globalne politike razvoja za leto 1981, je organizirati krajinane delegatski sistem tako, da bo zagotovljena učinkovitost v vseh procesih neposrednega odločanja, predvsem pa na trenutno najpomembnejših področjih: stanovanjsko gospodarstvo (konstituiranje skupnosti stanovalcev in enote samoupravne stanovanjske skupnosti v okviru več KS), komunalno gospodarstvo (izpolnitev komunalnega kanalizacij-

skega omrežja in delov prometne infrastrukture), šolstvo (pridobivanje novih šolskih zmogljivosti v širšem prostoru), otroško varstvo (organiziranje dodatnih zmogljivosti v okviru organiziranega družinskega varstva) in izraba prostega časa vseh krajanov, predvsem pa mlade generacije.

Seveda ne smemo pričakovati, da bodo vsi problemi rešeni le s finančnimi sredstvi. Obstajajo še druge možnosti, za kar pa moramo biti dobro organizirani, tj. do izraza mora priti pripravljenost slehernega krajana, da svoj prosti čas posveti izboljšanju razmer v prostoru, v katerem živi. Vzdrževanje neposredne okolice, otroških igrišč, rekreacijskih prostorov v hišah in zunaj njih, pridobivanje novih rekreacijskih možnosti itn. — so področja, ki bogatijo bivanje in istočasno rešujejo problem smotrnejše izrabe prostega časa.

To je nedvomno naloga nas vseh, kajti le z dobrim in stalnim medsebojnim sodelovanjem bomo uresničili program razvoja naše KS, ki mora pokrivati resnične interese vseh, ki tu živimo. Zavedati pa se moramo, da bo naš jutrišnji dan takšen, kot si ga danes želimo le v primeru, da bomo pri načrtovanju in izvajanju našega skupnega programa razvoja tudi sašli — kot krajinam — osebno udeleženi.

M. E.

POPRAVKI

V prispevku Titovo delo nadaljujemo zavzeto in odgovorno (6. št. Nsk, 18. marca t. l.) je prišlo poleg nekaj tiskarskih napak, ki jih je moč razbrati in jih ne navajamo, tudi do več neljubih pomot, ki spreminjajo stavčne pomen. Opravičujemo se zanje in jih popravljamo:

- 4. str., 3. stolpec, 3. odstavek, 4. vrstica zg.: Planirane...; 13. vrstica zg.: Saturnus — Embalaža; 35. vrstica zg.: je v enaki meri; 8. vrstica sp.: Skupna poraba;
- 4. stolpec, 2. vrstica zg.: samoupravno; 4. vrstica zg. in;
- 5. stolpec, 18. vrstica sp.: zakaj se tudi; 12. vrstica sp.: Zaradi formalnega pristopa k samoupravljanju;
- 6. stolpec, 2. odstavek, 16. in 17. vrstica zg.: Indov je postal tozdrude? 34. vrstica zg.: idejnopolično, spodbuja (zamenjan besedni red);
- 5. str., 1. stolpec, mednaslov Preobrazba vzgoje in izobraževanja stoji pravilno 18 vrstic nižje, na njegovo mesto pa sodi mednaslov Malo gospodarstvo in uslužnostna obrt; predzadnja vrstica sp.: v šolstvu;
- 2. stolpec, 8. vrstica zg.: Na enem od posvetov;
- 3. stolpec, 2. odstavek 6. vrstica zg.: odpade in;
- 5. stolpec, 22. vrstica sp.: več kot 10-odstotno povečanje glede na stanje januarja; pred zadnjim odstavkom spodaj manjka mednaslov: Povečana odgovornost ZK za varstvo pridobitve revolucije;
- 4. vrstica sp.: za varstvo;
- 6. stolpec, 7. vrstica zg.: Z vajo; 2. odstavek 6. vrstica zg.: odprtil, 7. vrstica zg. pa: Nezadovoljstvo

Uredništvo Nsk

Predsednik skupščine KS

Marko Erce, rojen 1. 1934, inž. organizacije, stanuje: Bičelčanska 4

Predsednik sveta KS

Feliks Kolar, rojen 1. 1946, programer, stanovanje Bičelčanska 2

Predsednik KK SZDL

Uroš Blatnik, rojen 1. 1948, dipl. psiholog, stanuje: Bičelčanska 5